

Uppföljning ersättningsmodell för hemtjänst

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Regler för ersättning av insatser nattetid ändras i enlighet med social- och omsorgsförvaltningens förslag.
2. De justerade ersättningarna gäller senast från och med den 1 februari 2021.
3. Social- och omsorgsförvaltningen ges i uppdrag att hösten 2021 återkomma till nämnden med en redovisning av effekterna av ersättningsmodellen, för ställningstaganden till eventuella ytterligare förändringar.

Ärende

På äldrenämnden 2020-06-17 uppdrogs Social- och omsorgsförvaltningen att utreda förutsättningarna för att ersätta bomtid. Social- och omsorgsförvaltningen fick också i uppdrag att utreda om ytterligare justering av hemtjänsttimersättningarnas nivåer ska företas, särskilt avseende nattersättning.

Mot bakgrund av inlämnade underlag från utförare som visar att ersättning inte utgår för faktiska kostnader som nattansvaret innebär, föreslås en höjning av timersättningen nattetid. Leanlink har lämnat uppgifter om kostnader per hemtjänsttimme nattetid, vilka föreslås gälla. För att möjliggöra detta behöver justeringar i systemet för tids- och insatsregistreringen göras, så att nattinsatser kopplas till en högre ersättning. Förslaget skulle med den lösningen inte innebära någon ökad administration för utförarna. Kostnadsökningen för förändringen beräknas till cirka 18 678 000 kronor per år. Kostnadsökningarna ryms inom äldrenämndens budget.

Även förutsättningarna för att ersätta för bomtid har utretts. Underlag som utförare lämnat visar att bomtiden uppgår till 4-9 %. Det som praktiskt och kontrollmässigt skulle vara möjligt att ersätta är den bomtid som uppstår vid brukarens dörr, vilken beräknas till ca 2 % av planerad hemtjänsttid. Att möjliggöra detta skulle innebära ökad administration för utförarna samtidigt som incitament för att arbeta med bomtiden försvinner. Ersättning för bomtid beräknas därför även fortsättningsvis ingå i timersättningen.

Social- och omsorgsförvaltningen ges i uppdrag att hösten 2021 återkomma till nämnden utifrån uppföljning av ersättningsmodellen, för eventuella ställningstaganden till ytterligare förändringar.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Uppföljning ersättningsmodell för hemtjänst, 2020-11-05

Bakgrund

Den 15 februari 2018 beslutade äldrenämnden om vilka nivåer på ersättning som skulle utges till utförarna efter att tids- och insatsregistreringen var införd i hemtjänsten. Efter att samtliga hemtjänstutförare kommit i gång med tids- och insatsregistreringen 2018-09-01 har flera uppföljningar och justeringar skett.

Den 19 juni 2019 höjdes timersättningen samt att ersättningen för matkorgsleverans och demensarbetslag höjdes. Utförare fick också rätt att registrera tid för hembesök vid larm.

Efter uppföljning ett år senare beslutades, på äldrenämnden 17 juni 2020, att ersättningsreglerna ytterligare skulle förändras så att all hemtjänst inom benämnda ytterområden ersätts med den högre ytterområdesersättningen. Ersättningen utbetalades med retroaktivitet från och med 1 januari 2020.

På samma nämnd uppdrogs Social- och omsorgsförvaltningen att utreda förutsättningarna för att ersätta bomtid vid dörr. Social- och omsorgsförvaltningen fick i uppdrag att vidare utreda om justering av hemtjänsttimersättningarnas nivåer ska företas, särskilt avseende nattersättning. Resultaten av ovanstående utredningar ska redovisas på äldrenämnden i november 2020.

Bomtid

Vid en tidigare genomförd workshop framkom att upplevelsen hos utförarna är att det är bomtid i högre grad än när ersättningen beräknades. I nuvarande system betalar brukare för all planerad tid om man inte av sagt sig tiden minst sju dagar i förväg. Farhågor finns hos utförare att avbokning förbises när brukare kommer att betala endast för faktiskt utförd tid, när överläsning till brukarfakturan sker (våren 2021).

I dialogmöten, som företogs i slutet av februari 2020 med samtliga hemtjänstutförare med anledning av "Framtidens hemtjänst", är alla samstämmiga i att bomtiden utgör ett problem. De flesta anger att timersättningen är på en rimlig nivå även om det är ansträngande ibland att få det att gå ihop, men det går. Dock ställer bomtiden till det. Vissa anger det också som anledning till att man inte inrättar DAL-lag eftersom man tycker att för den målgruppen är det mycket bomtid som uppstår.

Kontakt har tagits dels med en privat utförare, dels med Leanlink för att efterhöra om andel bomtid. Inte alla utförare mäter bomtid då den numera inte går att få fram automatiskt, utan måste följas manuellt. Tidigare mätning hos den tillfrågade privata utföraren uppgick till ca 9 %. Leanlink har lämnat faktiska siffror för 2019 som är uppmätta manuellt. Se nedan.

Andel bomtid i förhållande till ant. möjliga timmar (möjliga timmar = debiterade timmar + bomtid):

	År 2019	varav Glesbygd
Ant tim inkl dubbelbem	356 812	73 706
Bomtid	14 819	3 546
Summa möjliga timmar	371 631	77 252
Andel av möjliga tim	4 %	4,6 %

Det som skulle vara praktiskt och kontrollmässigt möjligt att ersätta är den bomtid som uppstår vid brukarens dörr. Det som då skulle hamna på brukarens faktura är den minut/minuter som uppkommer när man använder det digitala låset för att öppna och undersöka om personen är hemma, till dess att dörren låses igen. Hemtjänstpersonalen skulle få meddela att personen inte var hemma och administratören skulle sedan lägga till den planerade tiden så timersättning utges till utföraren, utan att brukaren drabbas av extra kostnader. Systemen skulle behöva testas för att säkerställa att inga oönskade konsekvenser uppstår. Testning skulle lämpligast ske samtidigt som vid testning av ”Kunddebitering utförd tid”. Det är i dagsläget oklart när detta kan ske. Med lösningen skulle incitamenten för att arbeta med bomtiden försvinna.

Nattersättning

Idag ersätts utförarna för den registrerade tiden på samma sätt både dag och natt. När tids- och insatsregistreringen skulle införas gjordes beräkningar att ersättningen skulle täcka även kostnader nattetid. Personal behöver finnas tillgängliga för att svara på larm även om planerade nattinsatser är få. Flera utförare har lyft att nattansvaret ger ett rakt minus.

För utredningen har underlag efterfrågats från både den kommunala utföraren Leanlink och de privata. Leanlink och två privata företag har inkommit med uppgifter.

Enligt Leanlinks underlag täcker ersättningen för den faktiskt utförda tiden på natten endast 26 % av de faktiska kostnaderna för den personalbemanning de ser behövs. Den privata utföraren som har mest jämförbar redovisning uppger att 49 % av kostnaderna ersätts. Den utföraren har dock inget landsbygdsområde.

I ett annat underlag från Leanlink med en beräkning av vad en hemtjänsttimme faktiskt kostar uppges att nyttjandegraden på natten i tätort är 35 % och i glesbygden 25 %. En hemtjänsttimme natt kostar enligt Leanlinks beräkningar 1301 kronor respektive 1574 kronor, allt inkluderat.

Digital Tillsyn

När digital tillsyn med stöd av trygghetskamera tillfälligt infördes inom hemtjänsten under Corona-pandemin beslutades att utförarna fortsatt fick

ersättning för beslutad tillsyn oavsett om tillsynsbesöket genomfördes digitalt alternativt med traditionella insatser.

Vid en förlängning av beslut med anledning av pandemin samt vid en kommande permanentning av arbetssättet med digital tillsyn behöver ersättning för digital tillsyn med stöd av trygghetskamera inlemmas i befintlig modell.

Den digitala tillsynen genomförs inte av hemtjänstutförare utan via larmcentral. Hemtjänstutförarna är dock skyldiga att vid avvikelser i samband med den digitala tillsynen genomföra ett fysiskt besök hos brukaren.

Förslaget till ny nattersättning innebär att den digitala tillsynen ingår i beräkningar för nattersättning, men att hemtjänstutförare ersätts med timersättning på samma sätt som vid larmanrop vid eventuella fysiska besök utifrån avvikelser vid genomförd digital tillsyn.

Mot bakgrund av utförarnas uträkningar, att ersättning inte utgår för faktiska kostnader som nattansvaret innebär, föreslås en höjning av timersättningen nattetid, mellan kl. 22-07, till 1301 kr per timme i tätorten och 1574 kr per timme som landsbygdsersättning. För att möjliggöra detta behöver justeringar i systemet för tids- och insatsregistreringen göras, så att nattinsatser kopplas till en högre ersättning. Uppräkning för 2021 ingår i de föreslagna beloppen.

Ekonomiska konsekvenser

Leanlink räknas som referensverksamhet. Beräkning av ekonomiska konsekvenser utgår därför från underlag som Leanlink lämnat.

Bomtid

Av utförarnas underlag framgår inte hur stor andel av bomtiden som sker vid brukarens dörr. Ekonomiska konsekvenser är därför svårbedömda. Om man ponerar att 2 % av alla planerade timmar är bomtid vid dörr skulle det innebära ca 16 800 timmar per år. Beräknat utifrån tätortersättning skulle nämndens kostnader öka med ca 7 493 000 kronor per år.

Nattersättning

Nattinsatser utförs med en omfattning av 20 940 timmar per år utifrån statistik för september månad 2020. Ändras ersättningen till Leanlinks framräknade timbelopp med differentiering mellan landsbygd (1574 kronor/timme) och tätort (1301 kronor/timme) skulle det innebära en ungefärlig kostnadsökning på 18 678 000 kronor per år. Uppräkning för 2021 ingår i de föreslagna beloppen.

Utrymme i budget

För år 2021 beräknas ett överskott på ca 24 000 000 kronor för hemtjänst. Prognosen är dock osäker på grund av att ansökningarna om hemtjänst minskat något på grund av pandemin. Antalet hemtjänsttimmar har också minskat på grund av uppsagda hemtjänstutförare.

Kostnadsökningen för förändringen gällande nattersättning beräknas till cirka 18 678 000 kronor per år. Kostnadsökningarna ryms inom äldrenämndens budget.

Förvaltningens förslag är att revidera nattersättningen, vilket beräknas öka kostnaderna för nämnden med ca 18, 6 mnkr.

Social- och omsorgsförvaltningen ges i uppdrag att följa upp och utvärdera ersättningen i samband med utarbetande av ersättningsmodell för Framtidens hemtjänst och utifrån budgetutrymme 2021 komma med eventuellt ytterligare förslag till reviderad ersättningsmodell.

Kommunala mål

Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum
I Linköping ges snabb, tillgänglig och korrekt service genom digitala lösningar. Företagens situation underlättas genom effektiva och förutsebara regler. Vård- och omsorgstjänster ges utifrån en helhetssyn på den enskilde. Alla Linköpingsbor kan åldras med värdighet där kommunen tillgodoser dem med störst behov. I Linköping finns många alternativ som individen själv väljer mellan. Det civila samhället är en naturlig samarbetspartner i att skapa fler kontaktytor och ge ett bättre stöd till individen med fokus på närhet och gemenskap. Kommunens välfärdstjänster kännetecknas av trygghet, värdighet och delaktighet oavsett utförare.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning sker kontinuerligt i samband med ekonomiska uppföljningar och prognoser. Utvärdering av ersättningsmodellen sker också i samband med framtagande av ersättningsmodell för Framtidens hemtjänst.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Förhandling enligt 11 § MBL har skett 2020-11-16

Social- och omsorgsförvaltningen

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Samtliga hemtjänstutförare